

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2012-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnostiach E. M., rod. G. N., a K. M., obaja bytom Maďarsko, zastúpených advokátkou JUDr. O. S., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. D 688/92, Dnot 197/93, za účasti Okresného súdu Galanta, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. M., rod. G. N., a K. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. D 688/92, Dnot 197/93 p o r u š e n é b o l o .

2. E. M., rod. G. N., a K. M. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume po 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré im j e Okresný súd Galanta p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. E. M., rod. G. N., a K. M. priznáva úhradu trov konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov), ktoré je Okresný súd Galanta povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne JUDr. O. S., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 116/2012-14 z 1. marca 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. M., rod. G. N. (ďalej aj „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 688/92, Dnot 197/93 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka, ktorá má v namietanom dedičskom konaní postavenie zákonnej dedičky, vo svojej sťažnosti uviedla:

«Okresný súd Galanta svojim Uznesením zo dňa 4. 9. 2004 prerušil dedičské konanie sp. zn. č. D 688/92, D not 197/93 a zároveň ma v ňom odkázal na podanie žaloby o určenie neplatnosti listiny spísanej v anglickom jazyku, nakoľko poručiteľ mal dvojité štátne občianstvo, bol štátnym občanom Československej republiky, ako aj štátnym občanom Spojených štátov amerických, štátu Florida Ilionis.

Dňa 28. 10. 2004 som sa domáhala na Okresnom súde Galanta prostredníctvom podania občiansko - právnej žaloby o určenie neplatnosti závetu. Občianske súdne konanie bolo vedené na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. č. 11 C/192/2004. Okresný súd Galanta v predmetnej veci rozhodol Rozsudkom zo dňa 6. 11. 2007 č. 11 C/192/2004-123 tak, že moju žalobu zamieta. Využila som svoju zákonnú možnosť a podala som prostredníctvom

svojho právneho zástupcu odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu. Odvolací súd svojim Rozsudkom zo dňa 24. 3. 2009 sp. zn. č. 9 CoD/10/200-241 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. 6. 2009 a vykonateľnosť dňa 5. 6. 2009. Na obdobie, kým prebiehalo súdne konanie o určenie neplatnosti závetu bolo dedičské konanie sp. zn. č. D 688/92, D not 197/93 prerušené. ...

Aj napriek týmto skutočnostiam v uvedenej dedičskej veci do dnešného dňa nebolo vynesené právoplatné rozhodnutie. Dedičské konanie trvá enormne dlhú dobu t. j. 20 rokov.

Za uvedenú dobu som prostredníctvom právneho zástupcu učinil niekoľko právnych krokov, ktoré smerovali k ukončeniu dedičského konania. Okresný súd Galanta ma niekoľkokrát vyzval k tomu, aby som oznámil rodné číslo zomrelého S. N. Svoje výzvy odôvodnil tým, že v ukončení dedičského konania bráni skutočnosť, že nemá k dispozícii rodné číslo poručiťa, nakoľko iba na základe rodného čísla je možné zidentifikovať vklady v Č.

Aby som vyhovel výzvam konajúceho súdu prostredníctvom právneho zástupcu som sa obrátil na veľký počet inštitúcií medzi inými na Register obyvateľov, Štatistický úrad SR, Obecny úrad T., Správa katastra G., Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v G., Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru T., Oddelenie koordinácie a spracovania údajov B., Ministerstvo vnútra Českej republiky s cieľom zistenia rodného čísla poručiťa, avšak bezvýsledne.

Podľa vyjadrenia Ministerstva vnútra Českej republiky, mne nemôže byť poskytnutý žiadaný údaj: „na základě Vašeho podání sdělujeme, že v souladu s ustanovením § 8 zákona č. 133/2000 Sb., o evidencii obyvatel a rodných čísel a o změně některých zákonu, ve znění pozdějších predpisu, nejste oprávněným subjektem, kterému lze poskytnout údaje z informačního systému evidence obyvatel.“

Z vyššie citovaného obsahu je jednoznačne preukázané, že nie som oprávneným subjektom v zmysle právnych predpisov platných na území Českej republiky, ktorému by mohli byť poskytnuté žiadané údaje z informačného systému evidencie obyvateľov v Českej republike.

Na základe tejto skutočnosti som žiadal konajúci súd, aby ako justičný orgán požiadal o súčinnosť orgány v Českej republike, v súlade so Zmluvou o právnej pomoci

medzi Slovenskou republikou a Českou republikou a Inštrukcie Ministerstva spravodlivosti Českej republiky č. 31/2001 o postupu pri styku s cudzinou.

Okresný súd nekonal a tým opomenul svoju povinnosť. Z toho sa dá vyvodit' záver, že súd nemal záujem ani na spoľahlivom zistení skutkového stavu, čo by zodpovedalo garanciam spravodlivého procesu obsiahnutého v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä garanciam aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.»

Sťažovateľka podala podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) aj sťažnosť na prieťahy v konaní, a to 8. decembra 2011. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v prípise z 3. januára 2011 k sťažnosti sťažovateľky uviedol:

„Z obsahu spisu sa nepodáva, že by súd prvého stupňa presunul svoju povinnosť vo veci konať a rozhodnúť na účastníkov konania, iba sa na nich obrátil za účelom zistenia, či uvedenou informáciou nedisponujú, v žiadnom prípade ich neusmernil, aby vykonávali samotné šetrenie za účelom zistenia rodného čísla poručiteľa, ak tak účastník uskutočnil, uskutočnil tak zvláštnej iniciatívy. Šetrenie v súvislosti so zisťovaním rodného čísla poručiteľa uskutočňoval priamo aj súd prvého stupňa (§ 120 ods. 2 OSP).

Je pravdou, že vec doposiaľ nie je právoplatne skončená, konanie trvá dlhú dobu, ktorá skutočnosť vyplýva aj z toho, že vec prejednávali 4 sudcovia a 2 notári ako súdni komisári. Najskôr vec prejednával notár JUDr. O., po ňom na základe poverenia z 22. 3. 1993 vec prejednáva súdna komisárka Mgr. O. C. Pôvodne zákonnou sudkyňou bola JUDr. M. K., ktorá odišla pracovať na Krajský súd v Trnave, neskôr JUDr. J. B., ktorý odišiel z Okresného súdu Galanta, podobne ako ďalšia sudkyňa JUDr. D. V. a v súčasnosti vec prejednáva JUDr. E. F. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že vec je aj po právnej stránke zložitá, lebo je v nej obsiahnutý cudzí prvok a to právo štátov Florida Illinois v Spojených štátoch amerických. Navyše, vec bola prerušená za účelom podania občiansko-právnej žaloby o určenie neplatnosti listiny (závetu), ktoré sporové konanie trvalo cca päť rokov (od 4. 9. 2004 do 1. 6. 2009). V prílohe Vám spolu s odpoveďou na sťažnosť zasielam aj rozpis všetkých úkonov, ktoré boli vo veci vykonané v priebehu uvedenej doby súdom, resp. notárom - súdnou komisárkou.

Ako to vyplýva z vyjadrenia procesnej sudkyne JUDr. E. F., v súčasnej dobe súdna komisárka Mgr. O. C. vo veci stanovila termín pojednávania na deň 15. 2. 2012 a pokiaľ budú účastníci činní, dostavia sa na pojednávanie, bude možné vo veci konať a rozhodnúť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že prejednanie dedičstva, ktoré v danom prípade trvá už 20 rokov je neakceptovateľné, ide však o vec mimoriadne právne i skutkovo zložitú, ako aj úkony, ktoré boli v súvislosti s jej rozhodovaním vykonané, Vašu sťažnosť kvalifikujem len čiastočne ako dôvodnú, resp. v súvislosti s výzvou súdu prvého stupňa, aby ste oznámili rodné číslo poručiteľa, za nedôvodnú.

Na záver Vám oznamujem, že v súvislosti s prietahmi v tomto dedičskom konaní je vec vedená aj na Ústavnom súde SR Košice pod č. II ÚS 349/2011.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd „vyslovil, že právo sťažovateľa na prerokovanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. č. D 688/92, Dnot 197/93 porušené bolo.

Vzhľadom k tomu, že prietahmi v súdnom konaní, bolo porušené moje základné právo na spravodlivé súdne konanie bez zbytočných prietahov žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,-- Eur v zmysle § 56 ods. 4/ zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov a znení neskorších predpisov.

Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia odôvodňujem tým, že bez rodného čísla nie je možné zistiť výšku vkladov v ČSOB, preto predmet dedičstva nie je jednoznačný. Z tohto dôvodu nie je ani predpoklad na to, aby sa dala vyčísliť predpokladaná hodnota dedičstva. ...

Zároveň žiadam priznať aj náhradu trov konania za podanie sťažností, ktorá spočíva v presne špecifikovaných jednotlivých úkonoch právnych služieb podľa vyúčtovania trov právneho zastúpenia, ktoré boli uskutočnené.“

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 139/2012-14 z 3. apríla 2012 bola prijatá podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde aj sťažnosť K. M. (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou

namieta rovnaké porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom istom napadnutom konaní pred okresným súdom.

Sťažovateľ má v dedičskom konaní postavenie závetného dediča a vo svojej sťažnosti uviedol:

„Okresný súd Galanta svojím Uznesením zo dňa 4. 9. 2004 prerušil dedičské konanie sp. zn. č. D 688/92, D not 197/93 a zároveň odkázal dcéru poručiteľa M. E., rod. N. G. na podanie žaloby o určenie neplatnosti listiny spísanej v anglickom jazyku, nakoľko poručiteľ mal dvojité štátne občianstvo, bol štátnym občanom Československej republiky, ako aj štátnym občanom Spojených štátov amerických, štátu Florida Ilionis.

Dňa 28. 10. 2004 sa dcéra poručiteľa poručiteľa M. E., rod. N. G. domáhala na Okresnom súde Galanta prostredníctvom podania občiansko - právnej žaloby o určenie neplatnosti závetu. Občianske súdne konanie bolo vedené na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. č. 11 C/192/2004. Okresný súd Galanta v predmetnej veci rozhodol Rozsudkom zo dňa 6. 11. 2007 č. 11C/192/2004-123 tak, že predmetnú žalobu zamietá. Proti tomuto rozhodnutiu prvého stupňa bolo podané jedným z dedičov odvolanie cestou Okresného súdu Galanta na Krajský súd v Trnave. Odvolací súd svojím Rozsudkom zo dňa 24. 3. 2009 sp. zn.č. 9CoD/10/2008-241 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. 6. 2009 a vykonateľnosť dňa 5. 6. 2009. Na obdobie, kým prebiehalo súdne konanie o určenie neplatnosti závetu bolo dedičské konanie sp. zn. č. D 688/92, D not 197/93 prerušené. ...

Aj napriek týmto skutočnostiam v uvedenej dedičskej veci do dnešného dňa nebolo vynesené právoplatné rozhodnutie. Dedičské konanie trvá enormne dlhú dobu t. j. 20 rokov.

Okresný súd nekonal a tým opomenul svoju povinnosť. Z toho sa dá vyvodiť záver, že súd nemal záujem ani na spoľahlivom zistení skutkového stavu, čo by zodpovedalo garanciam spravodlivého procesu obsiahnutého v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä garanciam, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.“

Sťažovateľ v uvedenej dedičskej veci doručil krajskému súdu 31. januára 2012 podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. sťažnosť na prieťahy v konaní (z 27. januára 2012), ktorú odôvodnil tým, že do dnešného dňa nebolo vynesené právoplatné rozhodnutie v namietanom dedičskom konaní, ktoré trvá neprimerane dlhú dobu, a to 20 rokov.

Krajský súd prešetril sťažnosť sťažovateľa a v prípise doručenom mu 16. marca 2012 uviedol:

„V danom prípade konštatujem, že sťažnosťou na prieťahy v konaní podanou právnou zástupkyňou účastníka konania dňa 12. 12. 2011 v tejto dedičskej veci som sa zaoberal už v roku 2011, ktorú sťažnosť ste podali ako právna zástupkyňa dediča M. E., rodenej N. G., trvale bytom Budapešť, preto všetky skutočnosti, ktoré sú obsiahnuté v mojej odpovedi Spr. 900/11 zo dňa 3. 1. 2012, nebudem opakovať, pretože sú aktuálne a nezmenené (nápad veci na súd a úkony súdu vykonané do podania sťažnosti).

Ako vyplýva z mojej horeuvedenej odpovede, naposledy mal byť vo veci stanovený termín pojednávania na deň 15. 2. 2012. Medzičasom však došlo k podaniu ústavnej sťažnosti pod spisovou značkou II. ÚS 349/2011 a preto sa spis nachádzal na Ústavnom súde Slovenskej republiky, ktorý vo svojom náleze II. ÚS 349/2011-23 zo dňa 9. 11. 2011 konštatoval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Galanta v tomto konaní sp. zn. D 688/1992 a prikázal Okresnému súdu Galanta konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

V dôsledku vydaného rozhodnutia Ústavného súdu SR predsedníčka Okresného súdu Galanta opatrením Spr 54/2012 podľa § 53 ods. 1 zákona číslo 757/2004 Z. z. nariadila nad vybavovaním predmetnej veci dohľad preto, aby sa vo veci konalo bez zbytočných prieťahov.

Pretože spis sa nachádzal na Ústavnom súde Slovenskej republiky a následne na Okresnom súde Galanta, súdna komisárka ho nemala k dispozícii a preto sa termín pojednávania dňa 15. 2. 2012 nerealizoval. Aktuálne sa spis nachádza na Krajskom súde v Trnave v rámci riešenia predmetnej sťažnosti.

Po vybavení predmetnej sťažnosti bude spis postúpený súdnej komisárke na ďalší procesný postup tak, aby bol čo najskôr vo veci stanovený termín pojednávania a vec rozhodnutá.

Nad vybavovaním tejto veci vykonáva predsedníčka Okresného súdu Galanta dohľad, ktoré opatrenie i s prihliadnutím na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky považujem za náležité pre urýchlené rozhodnutie v tejto veci tak, aby boli zistené prieťahy čo najskôr odstránené, aby bolo vo veci rozhodnuté a účastníkom poskytnutá právna istota vyriešenej veci.

Vzhľadom ku konštatovaným prieťahoch v konaní rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky Vašu sťažnosť považujem za dôvodnú a za vzniknuté prieťahy sa Vám týmto ospravedlňujem.

Predsedníčke Okresného súdu Galanta dávam týmto dispozíciu, aby ako predsedníčka súdu vo veci vykonávala nielen dohľad, ale aby ma aj ako procesná sudkyňa v lehotách jedného mesiaca pravidelne informovala, aký je stav vybavovania predmetnej veci a aby mi informáciu o stave tohto konania v uvedených lehotách zasielala.“

Sťažovateľ žiada, „aby Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze v zmysle § 56 ods. 1 Zákona NR SR č. 38/1993 o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vyslovil, že právo sťažovateľa na prerokovanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. č. D 688/92, Dnot 197/93 porušené bolo.

Vzhľadom k tomu, že prieťahmi v súdnom konaní, bolo porušené moje základné právo na spravodlivé súdne konanie bez zbytočných prieťahov žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,-- Eur v zmysle § 56 ods. 4/ zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov a znení neskorších predpisov.

Počet a totožnosť dedičov v ostatných konaniach vychádza z právoplatného rozhodnutia súdu, ktorý- o veci rozhodol po prvýkrát, teda z rozhodnutia Okresného súdu

Galanta. Taktiež nebolo možné do dnešného dňa žiadať, aby sa dedičstvo po poručiteľovi prejednálo v ostatných štátoch.

V prípade keby bol v predmetnej dedičskej veci vyneseny verdikt, nadobudol by som vlastnícke právo k zdedeným hnutelným, prípadne nehnuteľným veciam. Toto právo by ma oprávňovalo veci podľa vlastnej vôle držať, užívať, požívať ich plody a úžitky a nakladať s nimi.

V konečnom dôsledku by som za uplynulých 20 rokov mohol viacnásobne zúročiť a zveľadiť predmet dedičstva, ale toto právo mi bolo všeobecným súdom odopreté.

Z dôvodu zdlhavosti občiansko - súdneho konania nie je možné presne vyčísliť výšku nemajetkovej ujmy. Z objektívneho hľadiska výška požadovanej náhrady škody za nemajetkovú ujmu za 20 rokov nečinnosti súdu je primeraná.

Poukazujem na fakt, že za uplynulých 20 rokov som musel uhradiť trovy právneho zastúpenia, trovy konania, ako aj náklady na úradný preklad listín, čo predstavovalo vysokú finančnú čiastku.

Zároveň žiadam priznať aj náhradu trov konania za podanie sťažností, ktorá spočíva v presne špecifikovaných jednotlivých úkonoch právnych služieb podľa vyúčtovania trov právneho zastúpenia, ktoré boli uskutočnené.“

Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 2/2012-6 z 11. apríla 2012 boli veci E. M., rod. G. N., a K. M. (spolu ďalej len „sťažovatelia“) spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. IV. ÚS 116/2012.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou, listom sp. zn. Spr 255/2012 z 10. apríla 2012 a z 11. mája 2012 a právna zástupkyňa sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu súdu zo 14. mája 2012.

Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom prípise z 10. apríla 2012 uviedla, že „Vzhľadom na obsah sťažnosti týmto udávam, že v predmetnej veci na ústnom pojednávaní ústavného súdu netrvám.

Sťažnosti na prieťahy v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. D 688/92 boli podávané viackrát, pričom všetky boli vyhodnotené ako čiastočne dôvodné, nakoľko

v predmetnom konaní došlo k takým časovým odstupom medzi jednotlivými procesnými úkonmi súdu, ktoré podľa ustálenej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR možno definovať ako prietahy v konaní.“

Svoje vyjadrenie doplnila prípisom z 11. mája 2012, v ktorom uvádza, že

„Dňa 4. 5. 2012 mi bola na vybavenie pridelená Vaša výzva na vyjadrenie k sťažnostiam sťažovateľa E. M., rod. G. N., o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol uznesením sp. zn. IV. ÚS 116/2012 z 1. 3. 2012 o jej prijatí na ďalšie konanie a sťažovateľa K. M., vedenej pod sp. zn. Rvp 2592/2012, o ktorej III. Senát ústavného súdu 3. 4. 2012 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 139/2012.

Dovoľujem si uviesť do Vašej pozornosti skutočnosť, že k prípisu ústavného súdu z 20. 3. 2012 bolo zaslané tunajším súdom vyjadrenie zo dňa 10. 4. 2012. Prílohou vyjadrenia bol Vami žiadaný spis tunajšieho súdu sp. zn. D 688/92, Dnot 197/93. Predmetný spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 7. 5. 2012 prípisom ústavného súdu zo dňa 2. 5. 2012.

K sťažnosti sťažovateľa K. M., o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 139/2012-14 zo dňa 3. 4. 2012, uvádzam nasledovné:

Vzhľadom na obsah sťažnosti týmto udávam, že v predmetnej veci na ústnom pojednávaní ústavného súdu netrvám.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu podpredsedníčky okresného súdu uviedla, že sťažovatelia súhlasia s tým, aby podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. D 688/92, Dnot 197/93 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priet'ahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované

v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom dedičskom konaní je zložité. Právna zložitosť preskúmvanej veci spočíva v tom, že poručiteľ bol štátnym príslušníkom USA a dedičia sú štátnymi príslušníkmi Slovenskej republiky aj Maďarskej republiky. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť, tú predstavuje skutočnosť, že ani samosprávne, ani štátne orgány (polícia), navyše ani dedičia nevedeli preukázať niektoré identifikačné osobné údaje poručiteľa. Tieto skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri určení finančného zadosťučinenia.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v predmetnom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priesťahom. Sťažovateľka síce uplatnila svoje právo a podala žalobu o určenie neplatnosti závetu, o ktorom sa rozhodovalo v občianskoprávnom konaní, ktoré malo za následok vzhľadom na jeho relevanciu pre dedičské konanie jeho prerušenie (od 4. septembra 2004 do 1. júna 2009, keď bolo právoplatne skončené) a ktoré ovplyvnilo doterajšiu dĺžku konania. Túto skutočnosť zhodnotil ústavný súd pri svojom rozhodovaní tak, že procesné úkony sťažovateľky zhodnotil ako úkony, na ktoré bola oprávnená, a ich dôsledkom nemôže byť ich kvalifikácia ako zbytočných priesťahov (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní a poukazuje predovšetkým na to, že doterajšie 20-ročné trvanie preskúmvaného konania je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané

a neospravedliteľné [aj keď mu na vrub ústavný súd nepripísal dobu prerušenia konania, ako aj dobu, keď sa spis nachádzal (asi 1,5 roka) aj na odvolacom súde].

Ústavný súd sa stotožňuje s hodnotím postupu okresného súdu v namietanom konaní uvedenom v náleze č. k. II. ÚS 349/2011-23 z 9. novembra 2011, na ktorý v tejto súvislosti poukazuje.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd vyslovil, že v namietanom dedičskom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody sťažovateľa z dôvodu nečinnosti orgánu verejnej moci, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd už v náleze č. k. II. ÚS 349/2011-23 z 9. novembra 2011 prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, nepovažoval za potrebné opakovane uložiť okresnému súdu túto povinnosť aj v tomto rozhodnutí.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 50 000 € z dôvodu dlhotrvajúceho konania (20 rokov) a straty hodnoty samotného dedičstva.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia základného práva sťažovateľov, najmä vzhľadom na doterajšie dlhé trvanie napadnutého konania považuje za primerané každému zo sťažovateľov v sume po 8 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na mimoriadnu zložitosť napadnutého konania, ako i na to, že konanie bolo päť rokov prerušené a takmer dva roky sa spis nachádzal na krajskom súde.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 2.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Každý zo sťažovateľov si v konaní pred ústavným súdom uplatnil úhradu trov konania za dva úkony právnej služby urobené v roku 2011 (prevzatie veci a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu) po 123,50 € a režijné náklady v sume 14,82 €, t. j. spolu 261,82 €. Súčasne si každý uplatnil aj trovy konania súvisiace s konaním na všeobecných súdoch, a to za dva úkony právnej služby a režijný paušál v sume 128,82 €. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde poskytuje ústavnému súdu fakultatívnu možnosť v odôvodnených prípadoch uhradiť niektorému účastníkovi trovy konania, ale len vynaložené v konaní pred ústavným súdom, a preto rozhodoval len o úhrade týchto trov konania.

Aplikujúc § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. fakultatívnu možnosť priznania úhrady trov konania, ako aj § 13 ods. 2 (t. j. zníženie základnej sadzby tarifnej odmeny o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb) v spojení s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a zohľadniac skutočnosť, že išlo o skutkovo a právne o tú istú vec, ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov konania za dva úkony právnej služby urobené v roku 2011 v celkovej sume 261,82 €. Takéto priznanie trov konania považoval ústavný súd za účelné.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2012